

IV. NEGYVEN ÉV MÚZEUMI SZOLGÁLATBAN

1. Kineveztek főhivatású muzeológussá

a) *Kinevezésem előzményei*

1950. február 17-én a MMOK 3.289/1950. szám alatt arról értesítette az orosházi múzeumot, hogy a Múzeumok és Műemlékek Országos Központja működését megkezdte. Egyidejűleg a Közgyűjtemények Országos Felügyelőisége és a Műemlékek Országos Bizottsága munkáját megszüntette. Ekkor már küszöbön állt az ország múzeumainak államosítása. A MMOK negyedévente összehívta az ország múzeumigazgatóit tanácskozásra Budapestre. Az egyik ilyen múzeumvezetői konferencián Ortutay Gyula elnök bejelentette az ország összes múzeumainak közeli államosítását. Még most is hallok azt a dübörgő tapsot, amely e bejelentés után kitört. Mindnyájan vörösre tapsoltuk a tenyerünket.

1950. április 15-én a MMOK 4501/1950. sz. alatt értesítette az orosházi múzeumot, hogy a MMOK megbeszélést folytatott a BM. Személyzeti Osztályán, amelynek eredményeként a Központ a városi múzeumnál rendszeresített néprajzos segédmuzeológus állásra az én kinevezésemet hozta javaslatba, s erről értesítette a város polgármesterét. Engem pedig felszólított, hogy pályázati folyamodványomat életrajzzal szabályszerűen felszerelve haladéktalanul adjam be.

1950. április 27-én adtam be a polgármesternek kérésemet, hogy az orosházi városi múzeumnál a BM. 1.627—2/1950. B. M. II. 2-sz. rendeletével szervezett segédmuzeológusi állásra kinevezést nyerjek.

b) *Kinevezésem*

1950. szeptember 16-án Orosháza város Végrehajtó Bizottsága 525—45—6/1950. számú véghatározatával arról értesített, hogy kinevezett engem a Városi Múzeumhoz segédmuzeológusi állásra 1950. évi szeptember 1-i hatállyal a 712. kulcsszám 1. fizetési fokozatba, havi 950 Ft illetmény alapfizetéssel. Az indokolásból kitűnt, hogy a MMOK 10808/1950. sz. átiratával kérte, hogy a város 710. kulcsszám 2. fizetési fokozatba soroljon 1000 forintos fizetéssel. A város arra hivatkozott, hogy a városi létszám megállapításánál a bizottság a fenti munkakört 712. kulcsszám alá sorolta, és a

hivatkozott kulcsszámnak megfelelően lett biztosítva, ezért engem a rendelkezésrészben foglaltak szerint kellett sorolni.

1950. szeptember 19-én Békés megye Végrehajtó Bizottsága IX. Oszt. Oktatási Alosztálya közölte velem, hogy miután az orosházi V. B. 13—4/1950. sz. jegyzőkönyve szerint segédmuzeológussá nevezett ki, tanítói beosztásom alól azonnali hatállyal felment, és illetményem beszüntetése iránt intézkedik.

1950. december 27-én MMOK 15.268/1950. szám alatt Ortutay Gyula közölte velem: „Megbízom Önt az Orosházi Múzeum vezetésével, a megbízás kiterjed a múzeum részére bárminő címen érkező pénzellátmány a helybeli postahivataltól történő felvételére és kezelésére”.

Így lettem az orosházi múzeum segédmuzeológusa, illetve az orosházi állami Juhász Balázs Múzeum igazgatója.

c) *A múzeum neve*

Az orosházi múzeum neve az 1950-es évek elejéig Juhász Balázs Múzeum volt. Ez természetes is, hiszen a gyűjteményt Ő alapította. Felettes hatóságunk a MMOK, megkérdezésünk nélkül, Szántó Kovács Múzeum névre változtatta. Magyarázata a következő: Bármilyen nagy dolog is volt a múzeum alapítása, a Tanár Úr neve csak a városunk határáig élt. Ezzel szemben a Központunk tudatában úgy élt Orosháza, mint a Viharsarok góca. Miután az 1891-es véres május 1-i forrongásnak nem volt vezéralakja, a szomszédos Vásárhely segített ki bennünket. A vérbeli orosházaiak nem tudtak szó nélkül elmenni a névcsere mellett. Elismerik, hogy Szántó Kovács János a vásárhelyi agrármegmozdulás kiemelkedő alakja volt, de semmi köze sem volt Orosházához — mondták. Röstellkedve vallom be, hogy akkor nem volt elég erőm és merszem megfelelő orosházi nevet ajánlani feletteseimnek. Napjainkig Szántó Kovács János neve már jelképpé vált, szívesen viseli a múzeum, a közönség is így fogadja.

2. Családunk anyagi helyzete ebben az időben nem volt valami rózsás

a) *Rendkívüli segílyt kértem*

1958. március 10-én rendkívüli segílyt kértem a Művelődésügyi Minisztérium Múzeumi Osztályától. A 78/1958. számú beadványomat az alábbiakkal támasztottam alá: Nehéz anyagi körülményeim egyik fő oka az, hogy 5 tagú családom teljesen az én fizetésemből él. Feleségem a háztartásunkat vezeti és a kiskorú gyermekeinket gondozza. Orosházán alig van nőknek való elhelyezkedési lehetőség. A ruha, cipő és táplálkozás előteremtéseinek gondja már-már aláássák egészségemet is. Nélkülözésünk másik fő oka az, hogy bérelt lakásom az elmúlt évben talajvíz feltörése miatt részben összeomlott,